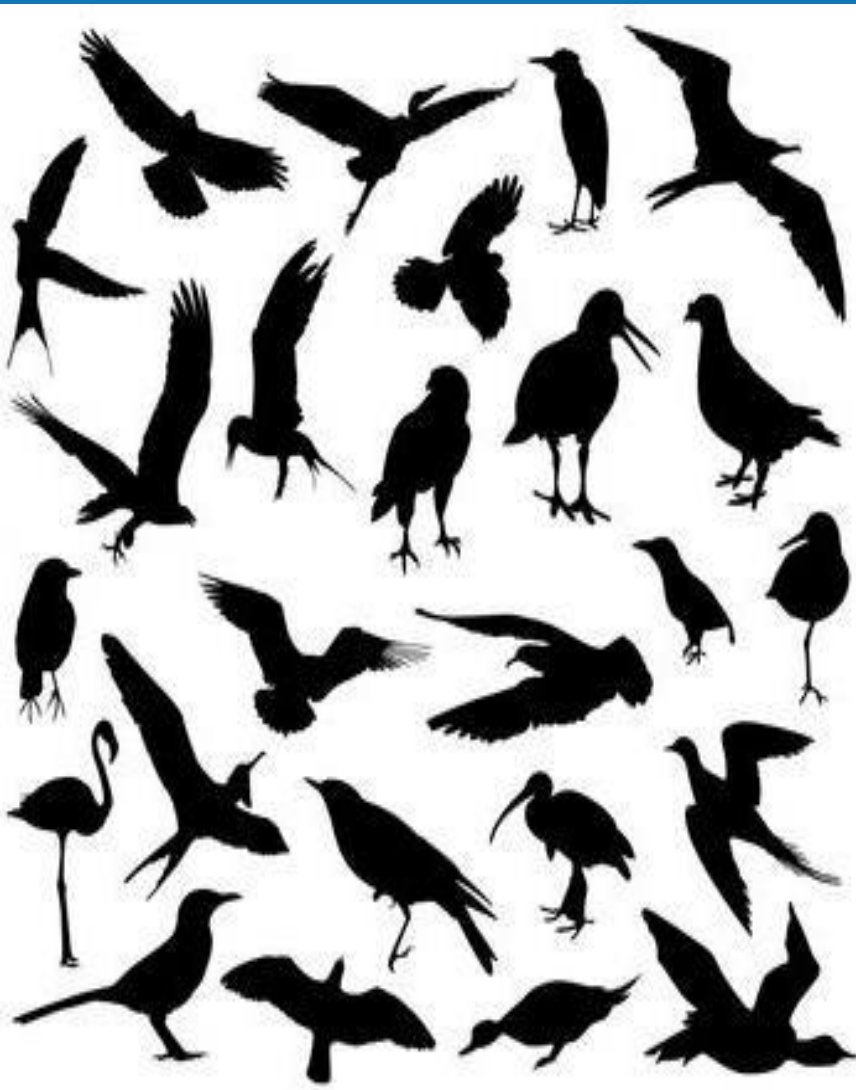

Торғайтәрізділер

Торғайтәрізділер
(Passeriformes) – құстар
отряды.

Қазба қалдықтары жоғарғы
миоценнен белгілі. Антарктида
мен кейбір мұхит аралдарынан
басқа жер шарының басқа
бөліктерінде кең тараған.
Құрлықтарда кездесетін 5
мыңнан астам түрі белгілі,
құстардың барлық түрлерінің
бестен үш бөлігін құрайды, 4
мыңдайы сайрағыш құстарға
жатады. 84 түрі мен 66
тұртармағы қорғауға алынып,
Халықар. табиғат қорғау
одағының “Қызыл кітабына”
енгізілген. Торғайтәрізділердің
ең кішісінің ұзындығы 6 см,
салм. 6 г-дай, ал ең ірі түрінің
дене ұзындығы 67 см, салм.
1100 – 1500 г-ға жетеді.

Аяқтарында 4 саусақ болады, 3-еуі алға қарай, ал ең ірі саусағы артқа қарай орналасқан. Торғайтәрізділердің арқа омыртқаларының саны басқа құстармен салыстырғанда аз. Шалғы қауырсындарының саны – 9 – 10, ал құйрық қауырсындары – 12. Негізінен бұталардың арасы мен ормандарды мекендейді. Жерде жүретін түрлері де бар. Ал суда тіршілік ететіндері жоқтың қасы, тек сушылқара ғана қорегін су ішінде жүріп ұстайды. Торғайтәрізділердің көпшілік түрі моногамды, жылына 2 рет ұрпақ береді, ұяларында 4 – 8 жұмыртқа болады, жұмыртқаларын мекиені де, қоразы да кезектесіп басады.

Қоңыржай белдеулердегілері – жыл құстары, тропиктік аймақтардағылары – отырықшы құстар. Жейтін қорегіне қарай өсімдік қоректілер және жануар қоректілер болып бөлінеді. Торғайтәрізділер зиянды жәндіктерді жеп а. ш. мен орман ш-на орасан зор пайда келтіреді.

Торғайтәрізділер 4 отряд тармағына бөлінеді: мүйізтұмсықтылар, тиранналар, қарапайым торғайлар және сайрағыш құстар. Мүйізтұмсықтылардың (Eurylaimi) Африка мен Азияның тропиктік аймақтары мен шығыста Филлипинге дейінгі жерлерде кездесетін туысы, 14 түрі бар. Дене тұрқы 13 – 28 см. Қауырсындары жасыл, көк, кейде қызыл не қара түсті болып келеді.

Тиранналардың (Tyrannidae) Америкада (тек қиыр солт-нде ғана кездеспейді) және Галапагос, Фолкленд (Мальвин) аралдарында кездесетін 119 туысы, 365 түрі белгілі. Дене тұрқы 8-40 см, қауырсындарының түсі сұр, қоңыр және жасылдау болады. Қарапайым торғайлар (Menidae) Австралияда таралған. Бұлардың көмекейінде 2 – 3 жұп дыбыстық бұлшық еттері жақсы дамыған. Торғайтәрізділердің Қазақстанда 23 тұқымдасы, 32 туысы, 220 түрі бар. 3 түрі: көкқұс, Іле жорға торғайы, үлкен құралай Қазақстанның “Қызыл кітабына” енгізілген. [

Классификация :

- Царство - Животные
- Тип - Хордовые
- Класс - Птицы
- Отряд - Воробьиные
- Семейство -
Трясогузковые
- Род - Трясогузки
- Вид - Белая трясогузка
- (*Motacilla alba* L.)

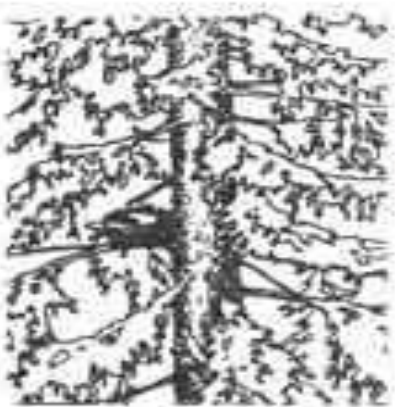
1	3	5	7	9	10	11	12	13	14
2	4	6	8	19	15	16	17	18	
20	21	22	23	24	25	26	27		
28	29	30	31	32	33	34	35	36	
37	38	39	40	41	42	50	43	44	
45	46	47	48	49		51	52	53	
54	55	56	57	65	58	59	60	61	
62	63	64			66	67	68		
69	70	71			72	73	74	75	

Таблица 2. Яйца птиц:

1—8 — обыкновенной кукушки (1, 3, 5, 7) и мелких воробьиных — птиц «хозяев» (2 — дроздовидной камышовки, 4 — красноухой овсянки, 6 — обыкновенной горихвостки, 8 — садовой славки); 9 — малой кукушки; 10 — короткохвостой камышовки; 11 — обыкновенной овсянки; 12 — черноголовой славки; 13 — овсянки-ремеза; 14 — полярной овсянки; 15 — пучочки; 16 — полевого жаворонка; 17 — белой трясогузки; 18 — дубоноса; 19 — обыкновенного скворца; 20 — рябинника; 21 — дерабы; 22, 23 — жулана; 24 — толстоклювой камышовки; 25 — ястребиной славки; 26 — синего каменного дрозда; 27 — певчего дрозда; 28 — обыкновенного ремеза; 29 — большой синицы; 30 — галки; 31 — вороны; 32 — ворона; 33 — сороки; 34 — сойки; 35 — обыкновенной пищухи; 36 — желтоголового короля; 37 — зяблика; 38 — лесенской ласточки; 39 — крапивника; 40 — полевого воробья; 41 — глухой кукушки; 42 — домового воробья; 43, 44 — лесного конька; 45 — обыкновенной четки; 46 — лугового чекана; 47 — пеночки-веснички; 48 — пеночки-теньковки; 49 — обыкновенного соловья; 50 — саксаульной сойки; 51 — скалистого поползня; 52 — обыкновенной чечевиты; 53 — щегла; 54 — славки-завирушки; 55 — серой мухоловки; 56 — длиннохвостой мухоловки; 57 — широкохвостой камышовки; 58 — снегири; 59 — свиристеля; 60 — шуга; 61 — клеста-еловика; 62 — африканской черноголовой иволги; 63 — обыкновенной иволги; 64 — вальдшнепа; 65 — большого крошняка; 66 — буромылой рябки; 67 — обыкновенной горлицы; 68 — сизого голубя; 69 — кулика-пустыша; 70 — лесного дупеля; 71 — голубой сороки; 72 — чибиса; 73 — малого аюка; 74 — хрустана; 75 — черныша.

19PK9

Күктө N соңк9

собока

топун

себ9 вобон9

вобон

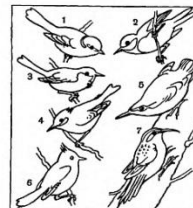
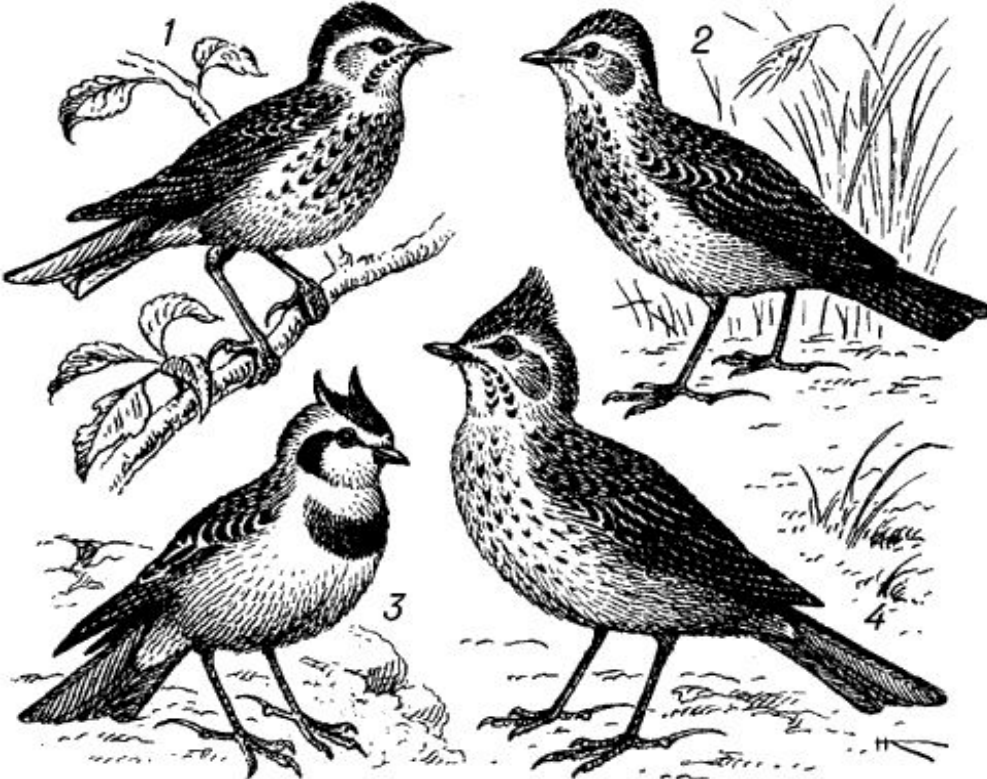

Таблица 56. Насекомоядные птицы леса:

- 1 — лазоревка (*Parus coruscans*);
- 2 — большая синица (*P. major*);
- 3 — буроголовая гаичка (*P. stricklandi*);
- 4 — московка (*P. ater*);
- 5 — обыкновенный поползень (*Sitta europaea*);
- 6 — золотая синица (*Parus cristatus*);
- 7 — обыкновенная пшуха (*Cortina familiaris*).

